

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ Ι ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ

Ο ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΤΕΡΕΖΑ ΚΟΚΚΑΛΗ

A.M. 04107091

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

A.M. 04107653

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ: ΡΕΝΑ ΚΛΑΜΠΑΤΣΕΑ

μεσογειακός κόλπος

ΑΘΗΝΑ

Αντικείμενο

Ο **Πολεοδομικός Σχεδιασμός** είναι το μέσο άσκησης πολεοδομικής πολιτικής. Αποτελεί βασικό εργαλείο ρύθμισης του αστικού, περιαστικού και εξωαστικού χώρου σε επίπεδο οικισμού, πόλης ή πολεοδομικού συγκροτήματος.

Καλαμάτα μια χαρακτηριστική μεσαίου μεγέθους ελληνική πόλη της νότιας Ελλάδας.

Σκοπός

Ο ρόλος των θεσμοθετημένων Πολεοδομικών Σχεδίων στην εξέλιξη της Καλαμάτας.

Τάσος, Το λιμάνι της Καλαμάτας

Διάρθρωση

Ο πολεοδομικός σχεδιασμός στην Ελλάδα

Η **Καλαμάτα**: πληθυσμός, κοινωνία, ιστορία, φυσικό περιβάλλον, πολεοδομική ιστορία

Περίοδοι πολεοδομικής εξέλιξης της Καλαμάτας:

- Η πόλη από την Τουρκοκρατία μέχρι το 1978.
- Η πόλη από το 1978 μέχρι το 1990.
- Η πόλη από το 1990 μέχρι σήμερα.

Πολεοδομικά Σχέδια της Καλαμάτας:

- Ρυμοτομικό Σχέδιο 1867
- Ρυμοτομικό Σχέδιο 1905
- Γ.Π.Σ. 1986
- Γ.Π.Σ. 2011

Ο ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η **πολεοδομία** είναι η αρχιτεκτονική της πόλης, η επιστήμη που σχεδιάζει τον τόπο που ζουν οι άνθρωποι.

Ο **πολεοδομικός σχεδιασμός** είναι το μέσο δια του οποίου ασκείται η πολεοδομική πολιτική.

Η εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου της πολεοδομίας στην Ελλάδα

- **1^η περίοδος:** από το 1828 μέχρι το 1923
- **2^η περίοδος:** από το 1923 μέχρι τη δεκαετία του '70
- **3^η περίοδος:** από τη δεκαετία του '70 μέχρι το 1982
- **4^η περίοδος:** από το 1982 μέχρι σήμερα

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

Ν. Διάταγμα της 17-7/16-8-1923 «Περί σχεδίων Πόλεων, Κωμών και Συνοικισμών του Κράτους και οικοδομής αυτών»

Π. Διάταγμα της 3-4-1929 «Περί Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού»

Ν.947/79 «Περί οικιστικών περιοχών»

Ν.1337/83 «Επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων, οικιστική ανάπτυξη και σχετικές ρυθμίσεις»

Ν.2508/97 «Βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της χώρας και άλλες διατάξεις»

Η ΚΑΛΑΜΑΤΑ

Η θέση της Καλαμάτας στο νομό Μεσσηνίας

Η οροσειρά του Ταύγétου

Οι 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Ελλάδας

Η Αιρετή Περιφέρεια Πελοποννήσου

Ο Καλλικρατικός δήμος Καλαμάτας

Ο νομός Μεσσηνίας

Η πανηγυρική δοξολογία στον ιερό ναό των Αγίων Αποστόλων στις 23 Μαρτίου του 1821

Η ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Με δεδομένο τα Πολεοδομικά Σχέδια που έχουν θεσμοθετηθεί για την Καλαμάτα, διακρίνουμε τις τρεις φάσεις:

- Η πόλη από την Τουρκοκρατία μέχρι το 1978.
- Η πόλη από το 1978 μέχρι το 1990.
- Η πόλη από το 1990 μέχρι σήμερα.

Για την κατανόηση της κάθε φάσης, θέτουμε τρία ζητήματα έρευνας:

- Την ιστορική μνήμη της πόλης.
- Τη λειτουργικότητα της πόλης, διερευνώντας το «παραδοσιακό» κέλυφος σε σχέση με τους ανθρώπους, τις μετακινήσεις και το περιβάλλον.
- Την πολεοδομική εξέλιξη.

1^η φάση

Η πόλη από την Τουρκοκρατία μέχρι το 1978

Η ιστορική μνήμη της πόλης

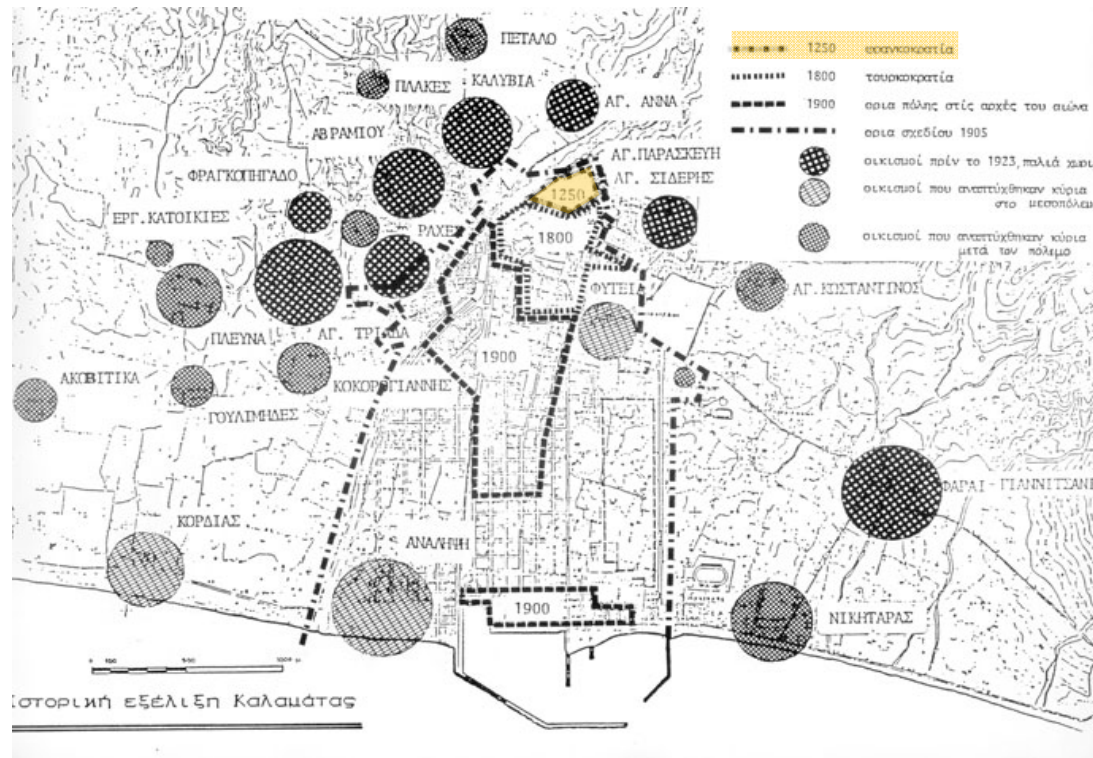
- Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας, η Καλαμάτα υπήρξε σημαντικό εξαγωγικό λιμάνι αγροτικών προϊόντων της περιοχής.
- Ανάμεσα στις κοινωνικές ομάδες που αποτελούσαν τον πληθυσμό της, οι πραγματικοί κεφαλαιούχοι ήταν λίγοι Έλληνες έμποροι και γαιοκτήμονες μεταξύ των οποίων ο Παναγιώτης Μπενάκης.
- Γενικά μέχρι την Επανάσταση ευημερούσε μια μικρή κοινωνική ομάδα και οι υπόλοιποι ζούσαν εξαθλιωμένα.

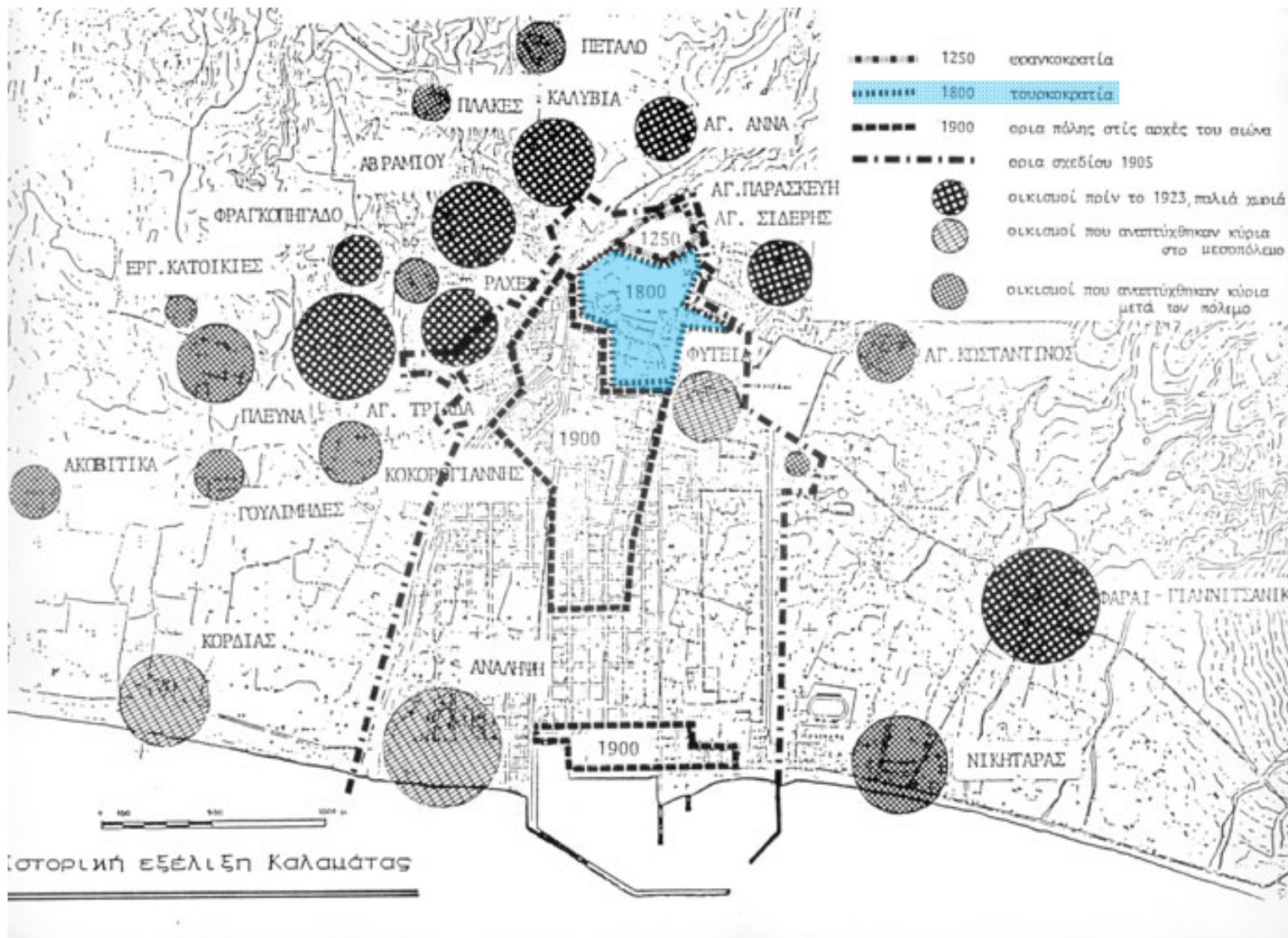
Ο Παναγιώτης Μπενάκης και το σπίτι του στην Καλαμάτα

Η λειτουργικότητα της πόλης και η πολεοδομική εξέλιξη

•Το 1204 επί κυριαρχίας των Φράγκων, ξεκινά η πολεοδομική εξέλιξη της πόλης με πυρήνα το κάστρο. Επί Τουρκοκρατίας, οι κάτοικοι είναι κυρίως αγρότες και κτηνοτρόφοι. Η ουσιαστική εξέλιξη ξεκίνησε μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους. Στο διάστημα 1830-1860 παρατηρήθηκε κάποια οικονομική ανάπτυξη με επακόλουθο τη δημιουργία δημόσιων και εκκλησιαστικών κτιρίων.

Η πόλη το 1250 Φραγκοκρατία

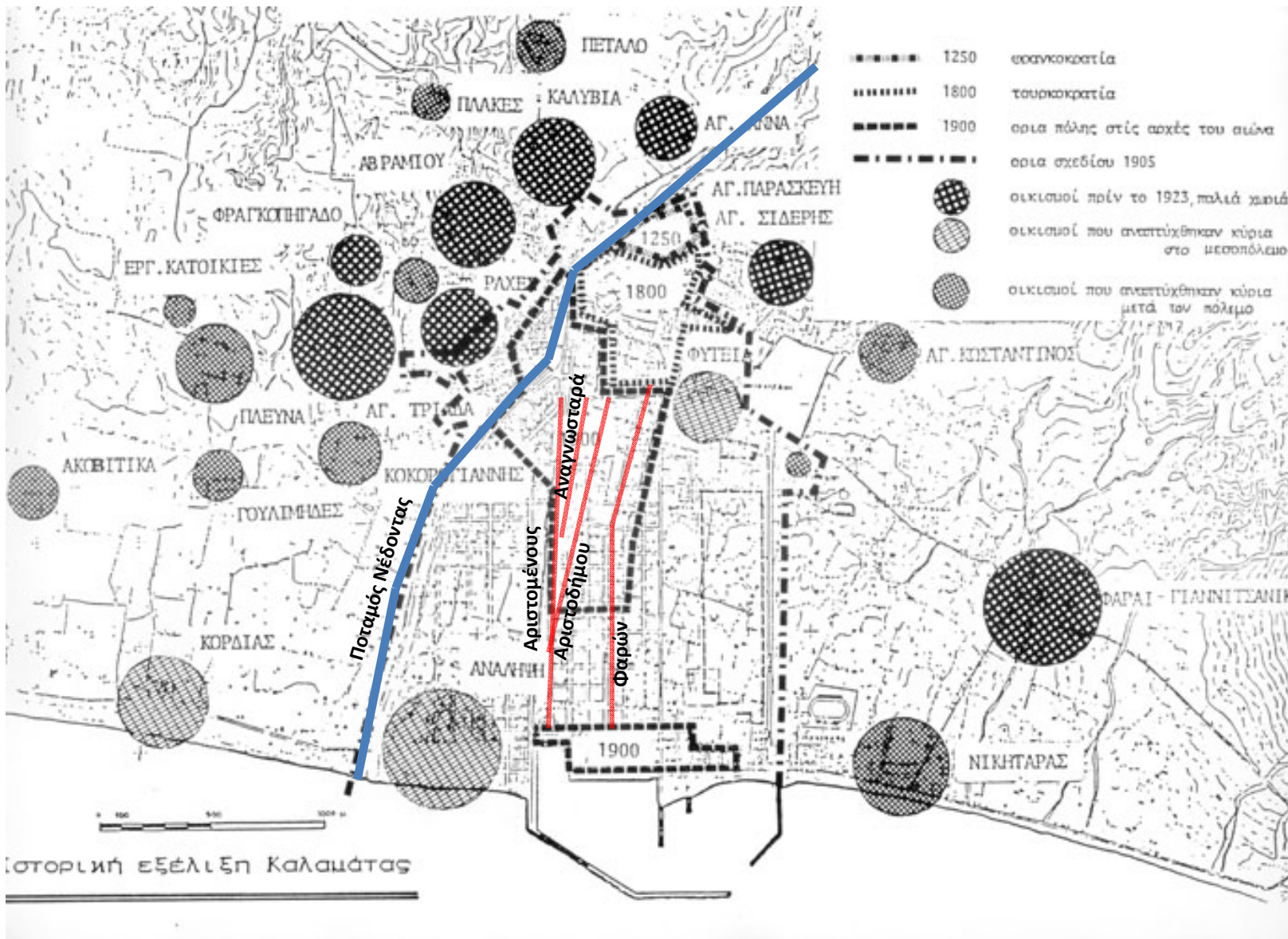
Η πόλη το 1800 Τουρκοκρατία

- Το 1867 συντάχθηκε το 1^ο Ρ.Σ. της Καλαμάτας και ακολούθησαν βαθιές κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές. Ανέρχεται η αστική τάξη και αυξάνει ο πληθυσμός της πόλης. Το σχέδιο στρέφει την πόλη προς τη θάλασσα από όπου τα αγροτικά προϊόντα εξάγονται μέσω των νέων λιμενικών εγκαταστάσεων που κατασκευάζονται. 4 οδικοί άξονες θα συνδέσουν την παλιά πόλη με την παραλία.

Το πρώτο σχέδιο της Καλαμάτας του 1867

Η θέση των 4 οδών ανάπτυξης του 1867 στο σχέδιο της Καλαμάτας

Εξέλιξη πληθυσμού Καλαμάτας	
	πληθυσμός
1853	3900
1870	6300
1880	8100
1896	15200
1907	15900
1920	20900
1928	29226
1940	36011

	1853-1870	1870-1880	1880-1896	1896-1907	1907-1920	1920-1928	1928-1940
Μεταβολή πληθυσμού Καλαμάτας %	61,54	28,57	87,65	4,61	31,45	39,84	23,22

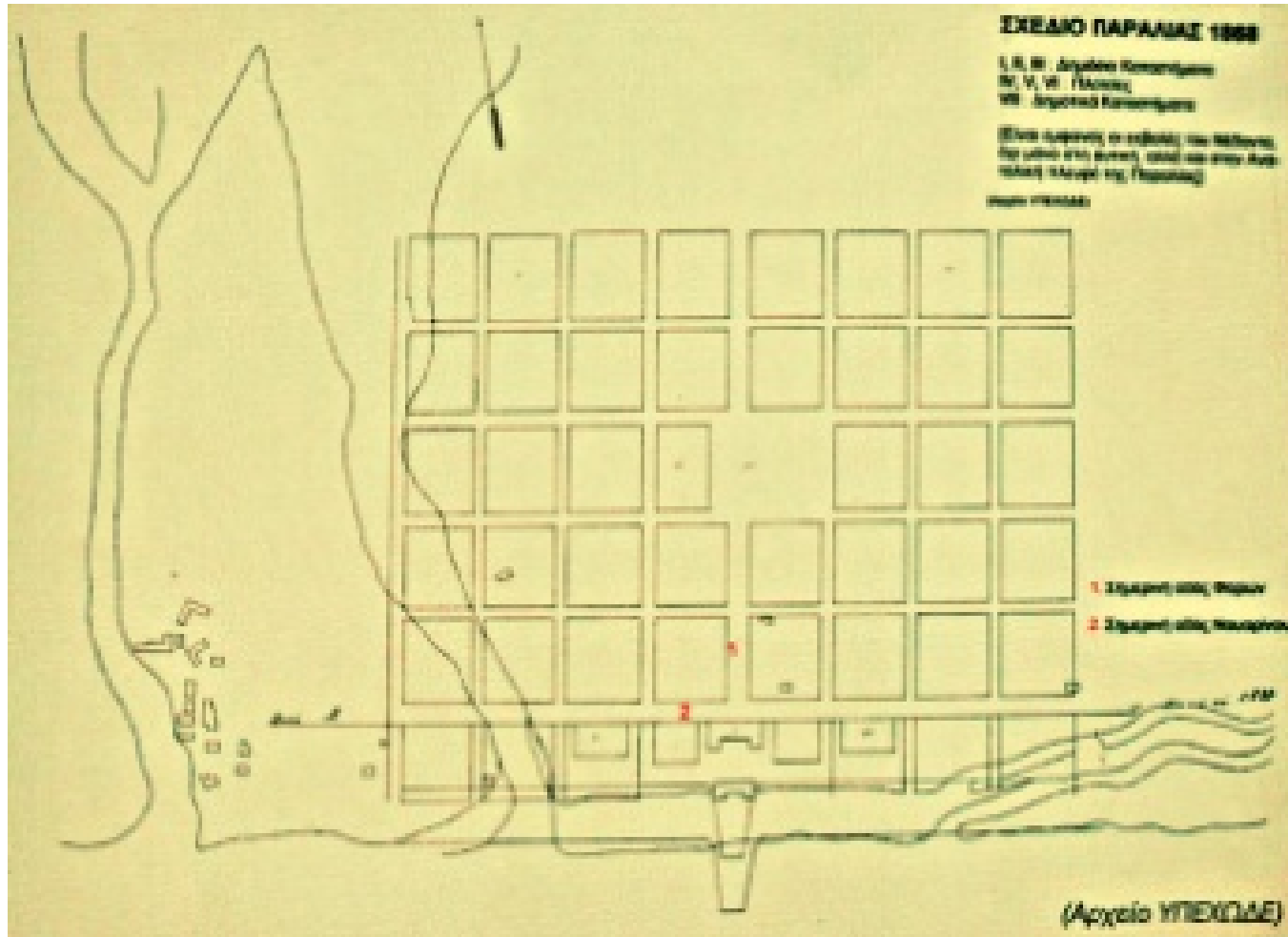
Τα όρια του σχεδίου πόλης του 1905

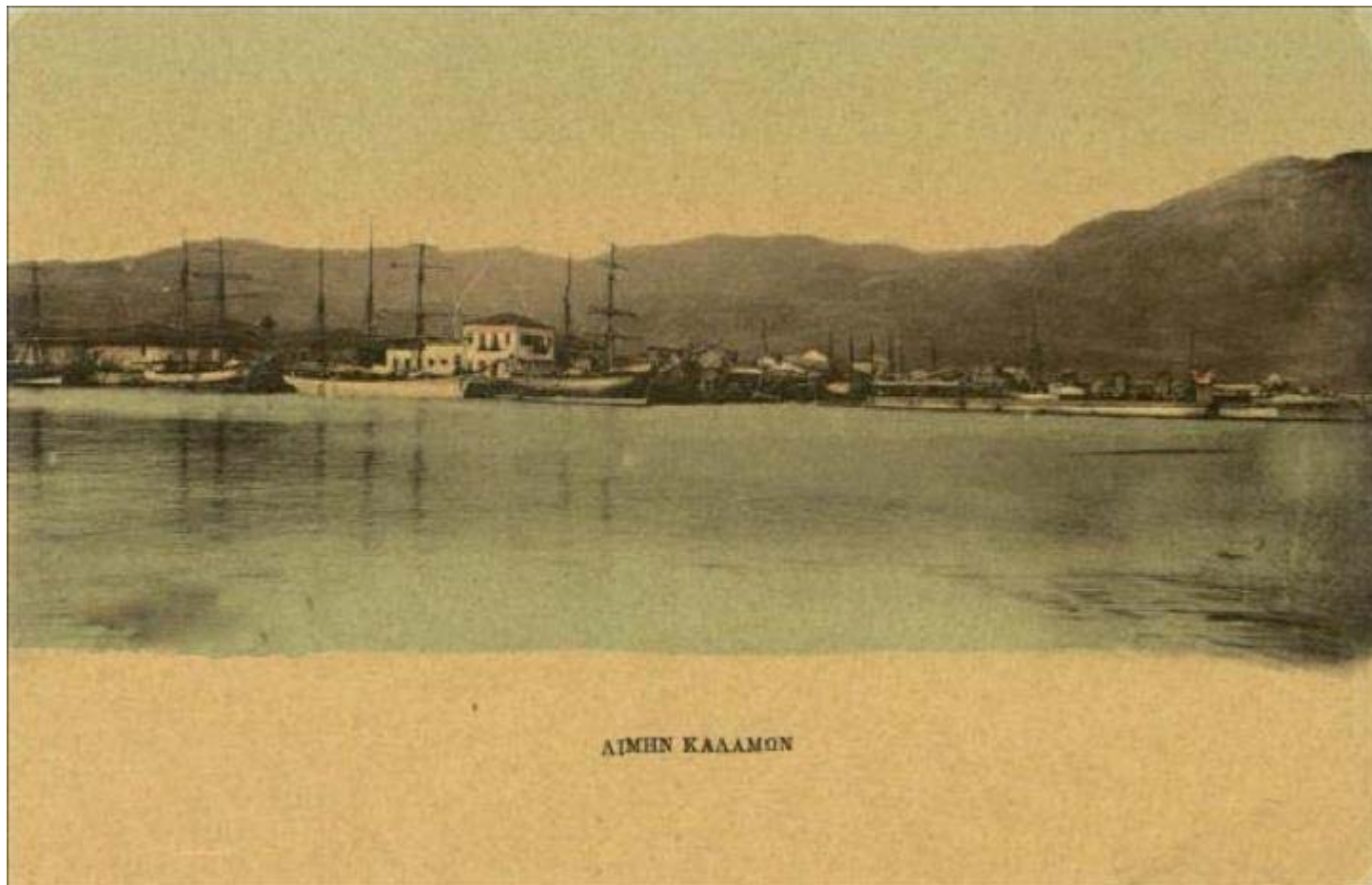
Η παραλία

Απόσταση 4,50 km από το Κάστρο

Ρόλος: εξαγωγή των αγροτικών προϊόντων

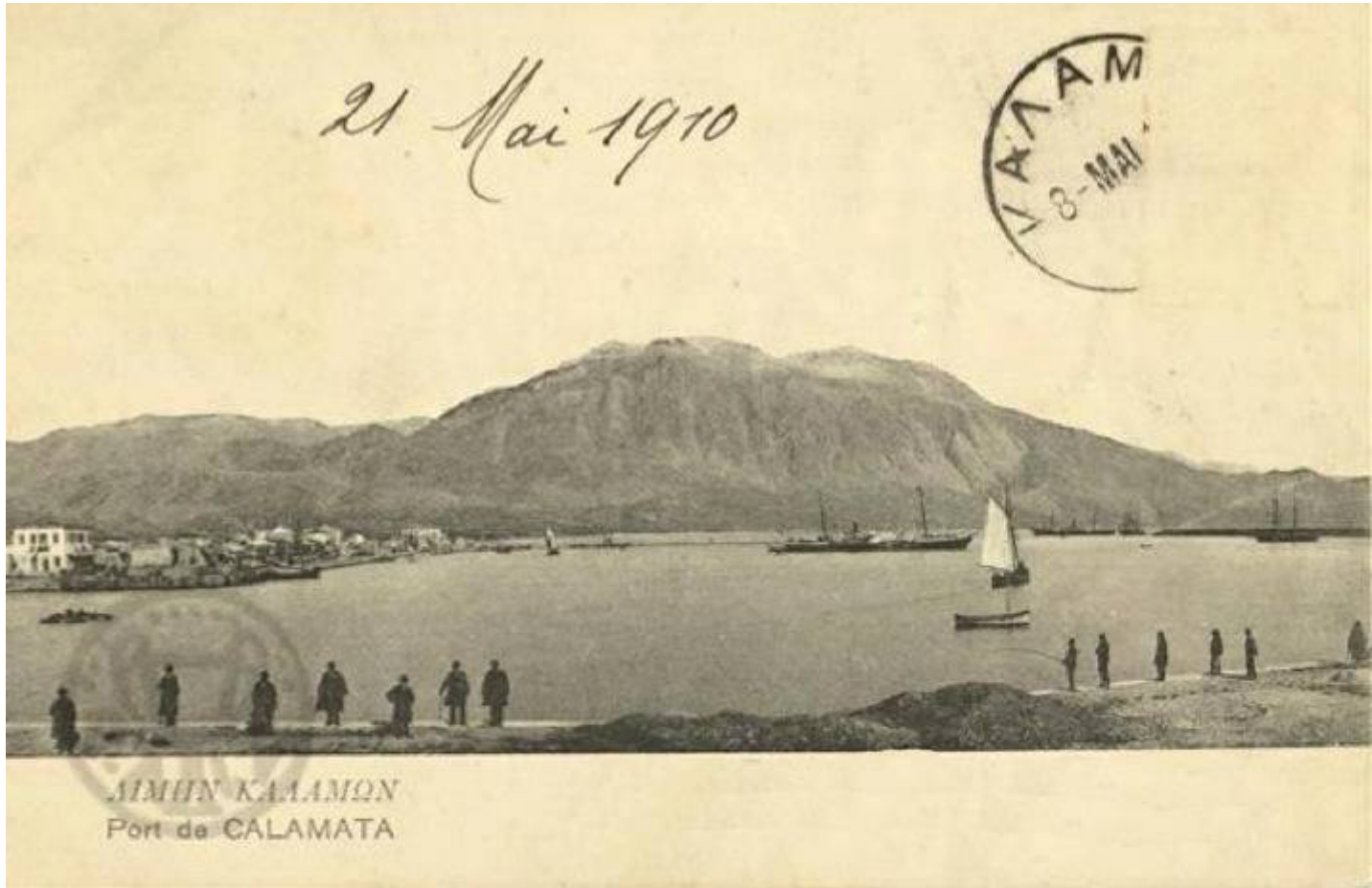

Το πρώτο σχέδιο της Παραλίας του 1868

ΚΑΛΑΜΑΤΑ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΨΕΥ

Λεωφόρος Παραλίας (οδός Φαρών)

Η πολεοδομική ανάπτυξη

Στην αρχιτεκτονική φυσιογνωμία της Καλαμάτας έχουν επιδράσει τα νεότερα ευρωπαϊκά ρεύματα (γερμανικός κλασικισμός, ιταλική αναγέννηση, art nouveau κλπ), η αθηναϊκή κλασική αρχιτεκτονική, αλλά και η ενετική αρχιτεκτονική και τα πρότυπα της Τουρκοκρατίας. Μια περιήγηση στην πόλη δίνει την ευκαιρία να καταγράψουμε:

- Κτίσματα λαϊκού τύπου.

Το Μπενάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο

- Πρώιμα νεοκλασικά κτίρια .

Το δημαρχείο Καλαμάτας

- Νεοκλασικά κτίρια

Η Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή το 1980 και το 2013

- Εκλεκτικιστικά κτίρια

Η δημοτική σχολή χορού στο Ζουμπούλειο.

Ο σταθμός ΟΣΕ Καλαμάτας

Η περίοδος του μεσοπόλεμου (δεκαετίες '20 και '30)

Η κεντρική πλατεία της Καλαμάτας

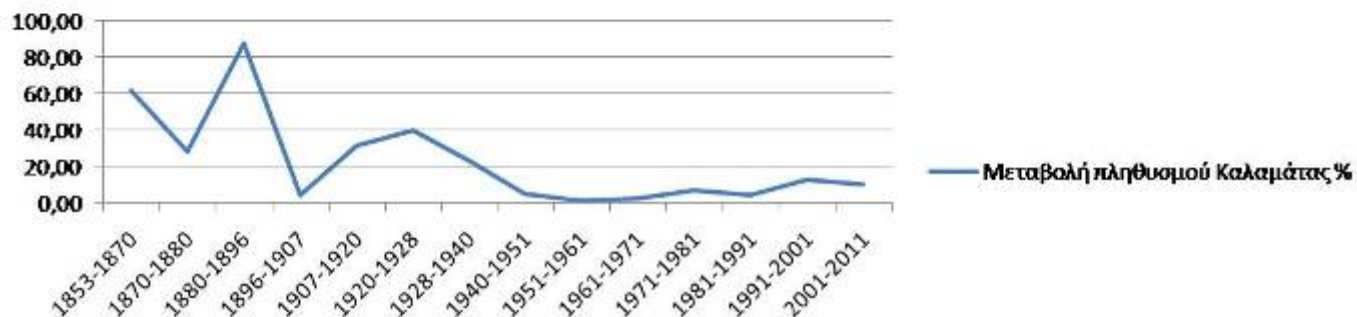
Η μεταπολεμική περίοδος από το 1945 ως το 1978

Εξέλιξη πληθυσμού Καλαμάτας	
	πληθυσμός
1853	3900
1870	6300
1880	8100
1896	15200
1907	15900
1920	20900
1928	29226
1940	36011
1951	37781
1961	38211
1971	39133
1981	41911
1991	43625
2001	49154
2011	54100

1853-1870	1870-1880	1880-1896	1896-1907	1907-1920	1920-1928	1928-1940	1940-1951	1951-1961	1961-1971	1971-1981	1981-1991	1991-2001	2001-2011
61,54	28,57	87,65	4,61	31,45	39,84	23,22	4,92	1,14	2,41	7,10	4,09	12,67	10,06

Μεταβολή πληθυσμού Καλαμάτας %

Πανοραμική άποψη της Καλαμάτας το 1950 και το 1978.

Η πόλη από το 1978 μέχρι το 1990

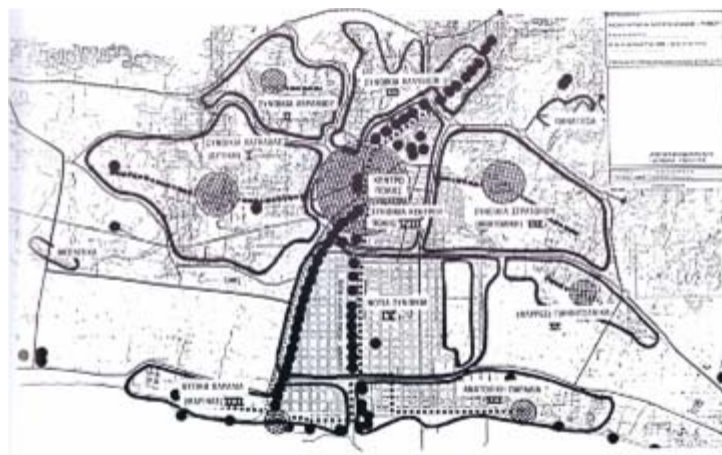
Το 1978 η Καλαμάτα ήταν:

- Η μισή πόλη αυθαίρετη χωρίς σχέδιο πόλης.
- Με περιορισμένη έως μηδενική δυνατότητα στην υδροδότηση.
- Χωρίς αποχέτευση λυμάτων.
- Με 100 km λασπόδρομους.
- Με απαξιωμένες και παραμελημένες τις συνοικίες.
- Χωρίς οργανωμένο πράσινο.
- Με αδιαμόρφωτη την κοίτη του ποταμού Νέδοντα.
- Με στενή ανεπαρκή είσοδο της πόλης.
- Με ένα λιμάνι σε απραξία.
- Με λίγα σχολεία και πολυπληθείς τάξεις.
- Χωρίς παιδικούς σταθμούς.
- Με στενούς δρόμους διπλής κατεύθυνσης, χωρίς κυκλοφοριακό σχεδιασμό.
- Χωρίς εναλλακτικές διεξόδους πολιτισμού και αθλητισμού για τη νεολαία και τους δημότες.
- Με πλήρη απαξίωση και διαρκή καταστροφή της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της.
- Με δημότες μοιρολατρικά αμέτοχους.

Άξονες της δομής του Γ.Π.Σ. του 1986:

1. Καθορισμός 9 συνοικιών-πολεοδομικών μονάδων

2. Νέα περιμετρική αρτηρία βόρεια της πόλης

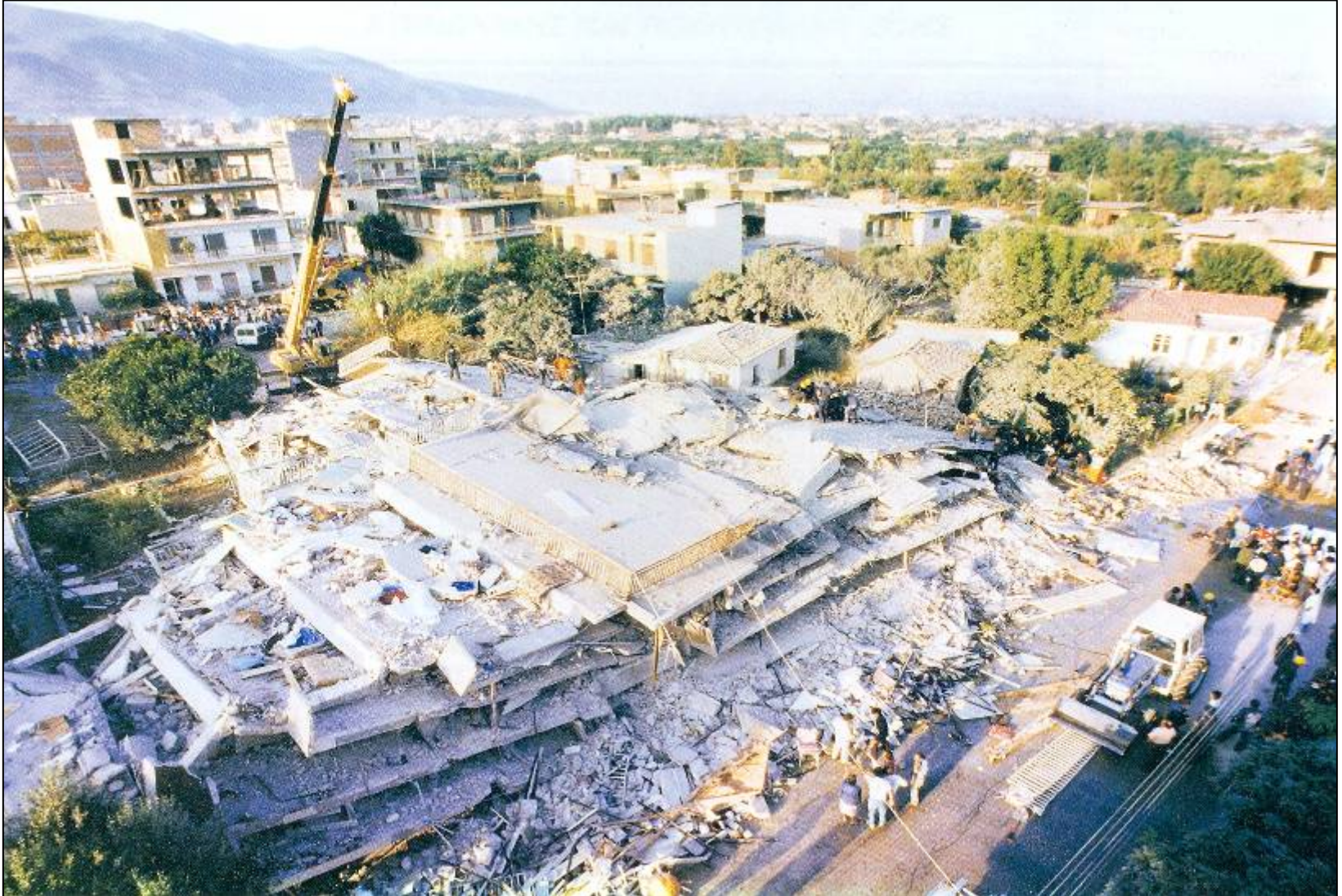
Οι στόχοι του Γ.Π.Σ. '86

Η πολιτική κοινωνικής και πολεοδομικής ανάπτυξης της Καλαμάτας επεδίωξε:

- Τον ισοκαταμερισμό του κοινωνικού εξοπλισμού και ιδιαίτερα του πρωτοβάθμιου σε ολόκληρη την πόλη κλείνοντας την ψαλίδα ανάμεσα στις προβληματικές - υποβαθμισμένες περιοχές και τις προνομιούχες.
- Τη δημιουργία αυτοδύναμων οικιστικών μονάδων μέσα στην πόλη.
- Την απομάκρυνση ή απομόνωση των πηγών ρύπανσης και μόλυνσης.
- Την ιεράρχηση της κυκλοφορίας με εξισορρόπηση και ισοκατανομή του κυκλοφοριακού φόρτου.
- Τη διατήρηση ανθρώπινης κλίμακας στον οικιστικό ιστό.
- Την εξασφάλιση στον πεζό των δικαιωμάτων του.

Σάββατο, 13 Σεπτέμβρη 1986, 8 και 24', απόβραδο.

Ισχυρός σεισμός μεγέθους 6,2 Ρίχτερ και στη συνέχεια μετασεισμός 5,4 έπληξε την Καλαμάτα

Το ΓΠΣ του '86 αναφέρει:

1^ο Επέκταση του σχεδίου πόλεως με προσδιορισμό των χρήσεων γης

1. Εγκρίνεται το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) του δήμου Καλαμάτας του νομού Μεσσηνίας, όπως τα όριά του προσδιορίζονται με κόκκινη γραμμή στο χάρτη Π-1.2-1.3.2 σε κλίμακα 1:5.000. Κυρίως το ως άνω σχέδιο περιλαμβάνει:

Α. Την πολεοδομική οργάνωση της Καλαμάτας για πληθυσμιακό μέγεθος της τάξης των 45.000 κατοίκων (πληθυσμός 1988), όπως φαίνεται στο χάρτη Π-1.11 σε κλίμακα 1:5.000 με:

α) Την επέκταση του σχεδίου πόλεως σε εκτάσεις πυκνοδομημένες και αραιοδομημένες συνολικής επιφάνειας 5.500 στρεμμάτων περίπου και τη δημιουργία οκτώ (8) πολεοδομικών ενοτήτων με μέσα μεγέθη μικτής πυκνότητας οικήσεως και συντελεστή δόμησης κατά πολεοδομική ενότητα όπως φαίνεται στο χάρτη Π-1.4-1.5 σε κλίμακα 1:5.000 ως εξής:

Πολεοδομική ενότητα	Μέση μικτή πυκνότητα οικήσεως κατ/Ha	Μέσος Σ.Δ.
1. Λαγκάδα	80	0,8
2. Αβραμιού	80	0,7
3. Στρατώνες	90	0,8
4. Γιαννιτσάνικα	70	0,8
5. Δυτική παραλία	95	1,20
6. Ανατολική παραλία	90	1,00
7. Κέντρο	100	1,4
8. Νότια συνοικία	140	1,8

β) Τον προσδιορισμό των χρήσεων γης όπως φαίνεται στο χάρτη Π.1.2 - 1.3.2 σε κλίμακα 1:5.000 και αφορά την οργάνωση των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων των περιοχών του συγκεκριμένου σχεδίου και των περιοχών επεκτάσεων, με τη χωροθέτηση των περιοχών κατοικίας και των απαραίτητων χώρων για πολιτιστικές λειτουργίες, πράσινο, πρόνοια, αθλητισμό, εκπαίδευση, περιθαλψή και αναψυχή, σύμφωνα με τους συνημμένους πίνακες αναγκών και ειδικότερα:

2^ο Δημιουργία δύο αξόνων κεντρικών κοινωνικών λειτουργιών

—Την οργάνωση, ανάπτυξη και επέκταση του σημερινού κέντρου της πόλης για την εξυπηρέτηση λειτουργιών υπερτοπικού χαρακτήρα και τη συγκέντρωση του απαραίτητου κεντρικού κοινωνικού εξοπλισμού για τις ανάγκες των κατοίκων. Βασικοί άξονες ανάπτυξης των κεντρικών λειτουργιών είναι η ζώνη της Αριστομένης (από το Κάστρο μέχρι το Τελωνείο) και η ζώνη του ποταμού Νέδοντα (από τα λατομεία Μπάκα μέχρι τις εκβολές του), στους οποίους ήδη βρίσκονται σημαντικές δραστηριότητες κοινωνικής εξυπηρέτησης της πόλης και χωροθετούνται άλλες, που σταδιακά υλοποιούνται.

—Την οργάνωση της παραλιακής ζώνης της Πόλης για την ανάπτυξη εγκαταστάσεων τουρισμού και αναψυχής με βασικά επί μέρους στοιχεία:

I. Τη χωροθέτηση στη Δυτική Παραλία μεταξύ του ποταμού Νέδοντα και Συνοικισμού Κορδία Συνεδριακού Κέντρου και Ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων που θα εξυπηρετούν και την ανάγκη ανάπτυξης προγραμμάτων φιλοξενίας αποδήμων Ελλήνων και θα λειτουργούν παράλληλα σαν εστία φοιτητών - σπουδαστών.

II. Τη δημιουργία μαρίνας σκαφών αναψυχής στη Δυτική παραλία, μεταξύ του λιμανιού και του ποταμού Νέδοντα.

III. Τη βελτίωση των εγκαταστάσεων και της χερσαίας ζώνης του σημερινού λιμανιού ώστε να ικανοποιούνται οι σημερινές ανάγκες διακίνησης αγαθών και η προοπτική θαλάσσιας σύνδεσης Καλαμάτας - Κρήτης.

IV. Την πεζοδρόμηση της παραλιακής οδού Ναυαρίνου και την οργάνωση της παραλιακής ζώνης και των αραιοδομημένων υπό ένταξη περιοχών της Ανατολικής Παραλίας για την ανάπτυξη εγκαταστάσεων Τουρισμού - Αναψυχής.

- 1 το κάστρο - παλιά πόλη
- 2 νέα δημοτική αγορά (Κ. Α. Κ.)
- 3 πλατεία αγίων αποστόλων
- 4 πλατεία θύωνος
- 5 δημορχείο
- 6 παρκοπλατεία δημορχείου
- 7 δημοτικό πνευματικό κέντρο
- 8 πλατεία πολιτιστικού κέντρου
- 9 σιδηροδρομικός σταθμός και πλατεία Σ. Δ.
- 10 πλατεία εθνικής αντίστασης (γεωργίου)
- 11 κατστήματα • καφεενία • εστιατόρια • ζαχαροπλαστεία • γραφεία • υπηρεσίες • τράπεζες • διοίκηση ιδιωτική και δημόσια
- 12 παιδική χαρά β
- 13 δημοτικό θεατράκι (πρώην Δ.Ε.Η.)
- 14 τα δικαστήρια της περιοχής Καλαμάτας
- 15 πλατεία δικαιοκρητίου και δικαστηρίων
- 16 το δικαιοκρητίο • νομαρχία μεσογίας • εφορία και δημόσιο ταμείο
- 17 κεντρικό δημοτικό θέατρο - η άλλο δημόσια ιδρύματα
- 18 βόρεια είσοδος δημοτικού πάρκου ΟΣΕ • πλατεία μακεδονίας (ατμομηχανή)
- 19 παιδική βιβλιοθήκη (στο πάρκο)
- 20 παιδική χαρά γ (στο πάρκο)
- 21 παιδική χαρά δ (στο πάρκο)
- 22 κολυμβητήριο Καλαμάτας
- 23 πλατεία ευκαλύπτου (στο πάρκο)
- 24 πλατεία λίμνης (στο πάρκο)
- 25 πλατεία λιμανιού
- 26 πλατεία μαρίνας και κέντρου γειτονιάς (στον κοινωνικά εξοπλισμένο άξονα Α—Δ)
- 27 πλατεία κέντρου συνεδρίων (στον άξονα Α—Δ)
- 28 • λιανικό εμπόριο • εστίαση • ζαχαροπλαστεία • καφεενία • ξενοδοχεία • τουριστικές εξυπηρετήσεις • αναψυχή • παιδικό παιχνίδι • ναυαπηλητισμός (Ν.Ο.Κ. και μπόσκετ, βόλλευ, σκακι) • περίπατος • θαλάσσια λουτρά • κέντρο γειτονιάς • πάρκινγκ Ι.Χ. • στάσεις λεωφορείων • στάσεις τράμ... (στον κοινωνικά εξοπλισμένο άξονα Α—Δ)

Τα έργα του άξονα ήπιας ανάπτυξης Βορά – Νότου

1. Το κάστρο

3. Ιστορικό Κέντρο - Πλατεία Αγίων Αποστόλων

1907

2013

4. Πλατεία Όθωνος

2. Κεντρική Αγορά Καλαμάτας (ΚΑΚ)

5. Διατηρητέα κτίρια - Δημαρχείο

6. Η σκεπασμένη κοίτη του Νέδοντα φιλοξενεί:

- το Δημοτικό αναψυκτήριο
- την πλατεία Δημαρχείου
- το Πάρκο των πουλιών
- Παιδική χαρά
- Χώρο στάθμευσης 700 θέσεων αυτοκινήτων
- Όχθες με γήπεδα, παιδικές χαρές, φωλιές ξεκούρασης

Καλυμμένη κοίτη Νέδοντα

7. Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο

1937

2010

10. Πλατεία Εθνικής Αντίστασης

13 ως 17. Στο χώρο της παλιάς Ηλεκτρικής έχουν χωροθετηθεί:

- το Δημοτικό Θέατρο
- το Δικαστικό Μέγαρο
- η πλατεία Διοικητηρίου
- το Διοικητήριο
- το 24° Δ.Σ. Καλαμάτας

Δημοτικό θέατρο

Δικαστήριο

Πλατεία Διοικητηρίου

Διοικητήριο

σχολείο

18 ως 24 Το πάρκο των τραίνων φιλοξενεί:

1. σημαντικούς χώρους στάσης,
2. χώρους πρασίνου,
3. μουσειακής αξίας βαγόνια,
4. μια σειρά χώρων αναψυχής και διασκέδασης, όπως αναγνωστήριο, αναψυκτήριο, βιβλιοθήκη, θέατρο, και
5. χώρους αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως γήπεδο basket, γήπεδο volley και ποδηλατοδρόμιο.

Τα έργα του άξονα ήπιας ανάπτυξης Ανατολής– Δύσης

25. Λιμάνι – Πλατεία Λιμανιού

26. Μαρίνα – πλατεία Μαρίνας

27. Ποδοσφαιρικό γήπεδο Κορδία

1924

28. Οδός Ναυαρίνου

2013

Τα δυο παράλληλα κέντρα

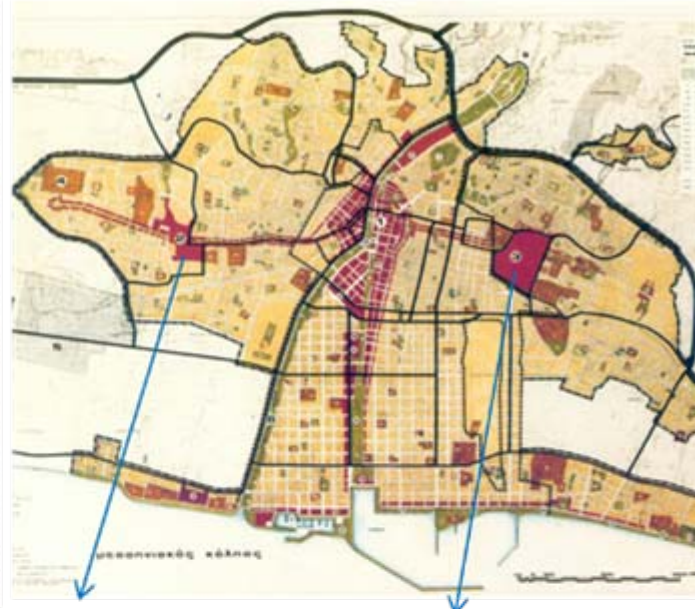
- Την οργάνωση, ανάπτυξη και επέκταση του σημερινού κέντρου της πόλης για την εξυπηρέτηση λειτουργιών υπεριογκανού χαρακτήρα και τη συγκέντρωση του απαραίτητου κοινωνικού και οικονομικού εξοπλισμού για τις ανάγκες των κατοίκων. Βασικοί άξονες ανάπτυξης των κεντρικών λειτουργιών είναι η ζώνη της Αριστομένης (από το Κάστρο μέχρι το Τελλωνείο) και η ζώνη του ποταμού Νείωνα (από τα Λατομεία Μπάκα μέχρι τις εκβολές του), στους οποίους ήδη βρίσκονται σημαντικές δραστηριότητες κοινωνικής εξυπηρέτησης της πόλης και χωροθετούνται άλλες, που σταδιακά ολοκληρώνονται.

- Τη δημιουργία παράλληλα κέντρου κοινωνικής ζώνης σε κάθε πολεοδομική μονάδα (γειτονιά ή συνοικία) με ελεύθερους χώρους και κτίρια για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, τη βολίεση, την αναψυχή, την υγεία - πρόνοια, τη μόρφωση, το εμπόριο κλπ. καθώς και την ισορροπημένη χωροθέτηση του κοινωνικού εξοπλισμού πρώτης βαθμίδας (ηλεκτρωτάσιο - δημοτικό - γυμνάσιο - βρεφική σταθμοί - παιδική γαλιά - γήπεδο αθλητισμού - πάρκα).

Πιο συγκεκριμένα:

- Τη δημιουργία κέντρου στην πολεοδομική ενότητα της Λαγκάδας (περιοχή μεταξύ Πλαϊνάς - Αγίας Τριάδας και από τις δύο πλευρές της οδού Αθηνών), το οποίο εξοπλίστηκε με κοινωνικές, διοικητικές, πολιτιστικές, εμπορικές λειτουργίες και οργανωμένο πρόνοια, σε συνδυασμό με την εξυπηρέτηση από αναμειβόμενες χρήσεις και τον αντίστοιχο εξοπλισμό της οδού Αθηνών θα αποτελέσει κέντρο εξυπηρέτησης των κατοίκων της δυτικής περιοχής της Πόλης.

- Τη δημιουργία κέντρου στην πολεοδομική ενότητα Στρατοπέδου στο χώρο του σημερινού Στρατοπέδου και τη χωροθέτηση σ' αυτό εγκαταστάσεων ειδικών χρήσεων (όπως π.χ. εκπαιδευτικές, πρωτοβάθμιας φροντίδας για την υγεία, αναψυχή και πολιτιστικών δραστηριοτήτων) μετά την προγραμματιζόμενη από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας σε συνεργασία με το Δήμο Καλαμάτας μεταγκατάσταση του σημερινού στρατοπέδου.

Προσδιορισμός βασικών χρήσεων εντός και εκτός επεκτάσεων

ΚΤΕΛ

ΤΕΙ

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

Η προστασία του περιβάλλοντος

Δημοτικά Σφαγεία

Βιολογικός Καθαρισμός

Βιοτεχνικό Πάρκο

Μονάδα Κομποστοποίησης

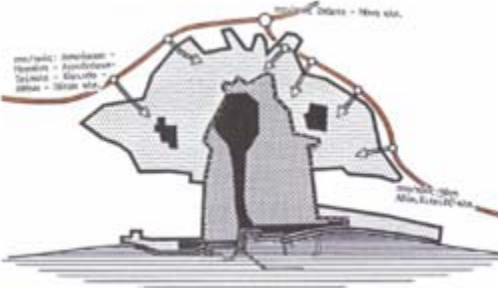
Τα δίκτυα μεταφοράς

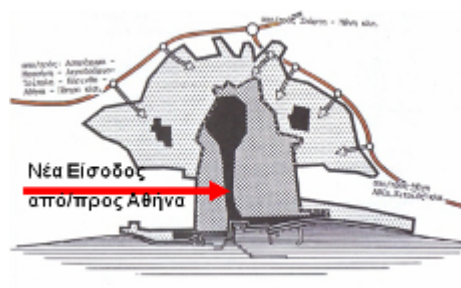
Το Λιμάνι

Το Διεθνές Αεροδρόμιο

Οι εισοδοι της πόλης

Κυκλοφοριακό Δίκτυο

Πεζόδρομοι & Ποδηλατόδρομοι

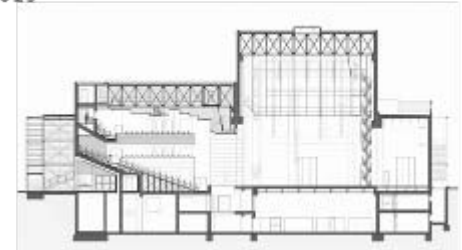
Καλαμάτα η πόλη του πολιτισμού - ΔΕΠΑΚ

1924

2013

ο τομέας της Μουσικής

ο τομέας του Χορού

Κεντρική Σκηνή

Νέα Σκηνή

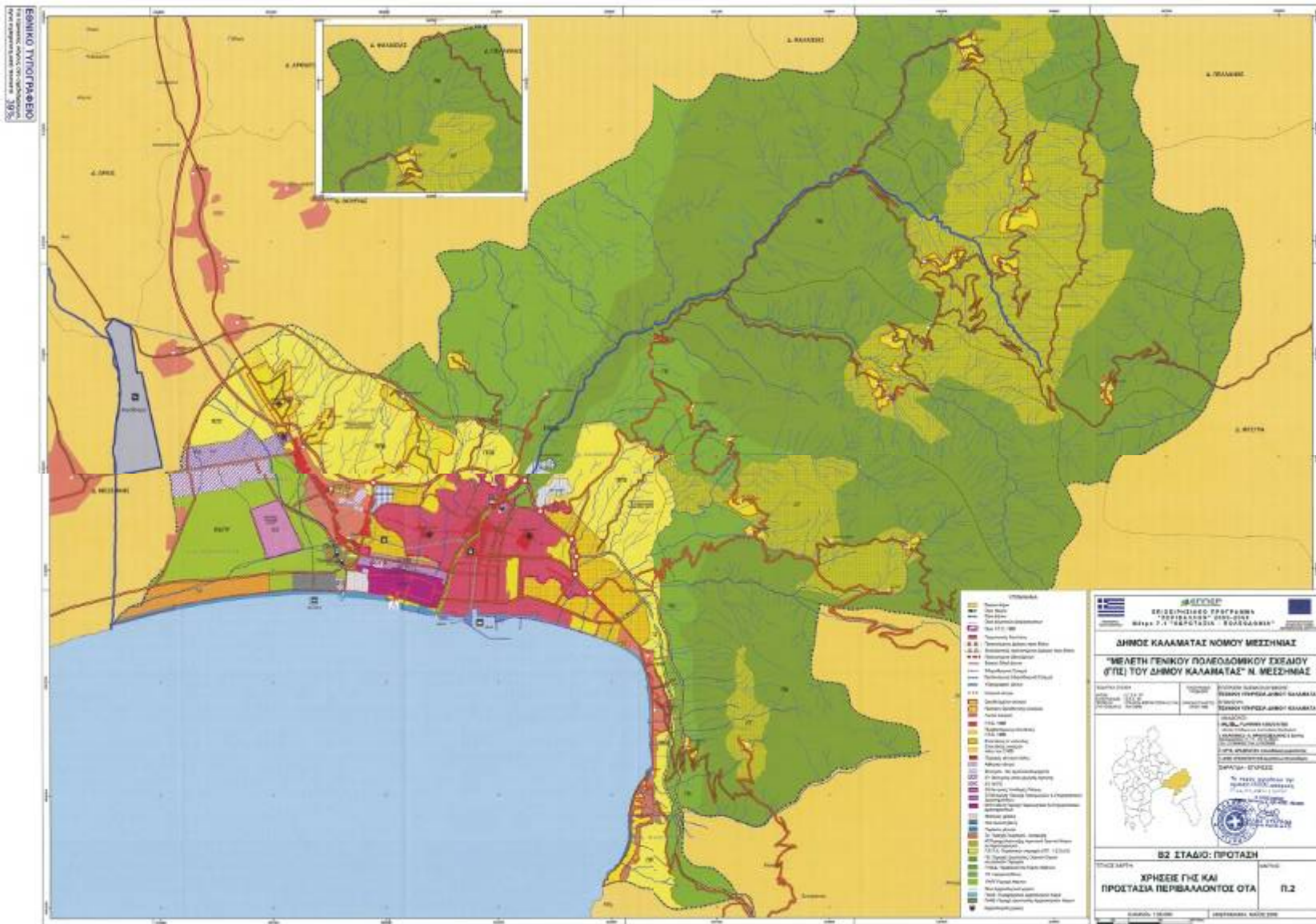
ο τομέας Ελεύθερου Χρόνου

ο τομέας των Εικαστικών

Σχέδιο Π.2 χρήσεων γης και προστασίας περιβάλλοντος ΟΤΑ

Οι αντιδράσεις για το Γ.Π.Σ. 2011

Οι οικιστικές πιέσεις της Βέργας και η θέα της Καλαμάτας από αυτήν

Σχέδιο Π.3.1.3 αστικής δομής – χρήσεων γης Βέργας και Μικρής Μαντίνειας

Στο πατάρι του Δημαρχείου όπου γεννήθηκε το Σχέδιο Πόλης το 1984

Από δεξιά Γ. Διαμαντόπουλος, νομάρχης Ν. Φαρμάκης, δήμαρχος Σ. Μπένος, Γ.Γ.ΥΠΕΧΩΔΕ Βούλγαρης, πρόεδρος ΤΕΕ Ε. Κουλουμπής

ο Δήμαρχος έχει ως αποστολή του τα όνειρα της πόλης του και έχει χρέος να πάρει από το χέρι τους πολίτες, να τους γνωρίσει αυτούς τους οραματικούς δρόμους. Αλίμονο στο δήμαρχο που γίνεται διαιτητής των μικροσυμφερόντων που ξεσπούν κάθε μέρα στην πόλη του. Σε μια εβδομάδα τον έχουν εντελώς ακυρώσει.

Αυτό ήταν το δόγμα του Γρηγόρη

Παρουσίαση του Ρυθμιστικού Σχεδίου στο Δημοτικό Συμβούλιο και συζήτηση με τους δημοτικούς συμβούλους και τους κατοίκους

«Η Καλαμάτα σχεδιάστηκε από την αρχή μέσα από τις μελέτες του Γρηγόρη και εφαρμόστηκε στο σύνολό της. Αυτή είναι η μεγαλύτερη ιδιαιτερότητα της»

Ο δήμαρχος της Καλαμάτας Σταύρος Μπένος απαντά σε ερωτήσεις των κατοίκων γύρω από το Ρυθμιστικό Σχέδιο (1981)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συντάχθηκε μια Πολεοδομική Μελέτη με γνώμονα την:

- Ανάπτυξη με βάση τον άνθρωπο.
- Πλήρες πλέγμα ανθρώπινων δραστηριοτήτων απλωμένο σ' ολόκληρη την πόλη.
- Συνεχές δίκτυο υπαίθριων και κοινόχρηστων χώρων.

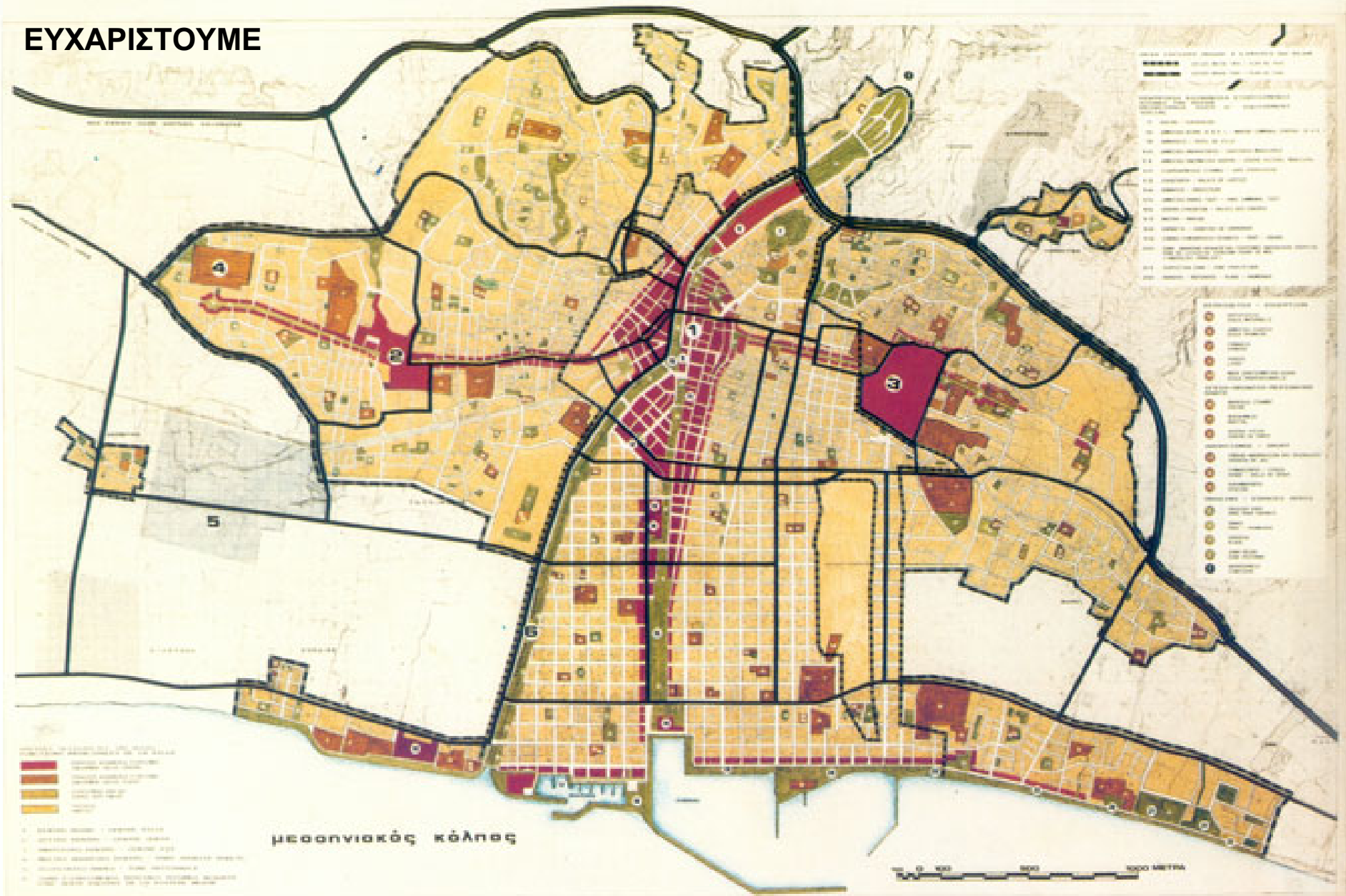
Η επιτυχία του σχεδίου οφείλεται:

- Στην αгаστή συνεννόηση και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων
- Στη συνεχή με συνέπεια ενασχόληση με την πόλη
- Στη συμμετοχή των πληροφορημένων δημοτών.

ΚΑΛΑΜΑΤΑ : ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ - PLAN GENERAL

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

ΛΕΓΕΝΔΑ

1. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 2. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΗΜΙΣΤΑΣΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 3. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 4. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 5. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

6. ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
 7. ΔΕΥΤΕΡΙΑΡΧΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 8. ΤΡΙΤΙΑΡΧΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 9. ΤΕΤΑΡΤΙΑΡΧΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 10. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

11. ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
 12. ΔΕΥΤΕΡΙΑΡΧΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 13. ΤΡΙΤΙΑΡΧΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 14. ΤΕΤΑΡΤΙΑΡΧΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 15. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

ΛΕΓΕΝΔΑ

1. ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
 2. ΔΕΥΤΕΡΙΑΡΧΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 3. ΤΡΙΤΙΑΡΧΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 4. ΤΕΤΑΡΤΙΑΡΧΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 5. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

- ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ**
- 1. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 3. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 5. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 6. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 7. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 8. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 9. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 10. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 11. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 12. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 13. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 14. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
  - 15. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

μεσσηνιακός κόλπος

1980-1988

ΚΕΠΑΜΕ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΟΙ: ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ - ΝΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. - ΚΑΛΟΓΕΡΗΣ Β. - ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Ε. - ΜΠΕΛΛΑΟΥ Ε. - ΡΟΖΟΣ Μ. - ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗΣ Κ. - ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Μ. - ΘΚΟΝΟΜΟΥ Δ. - ΚΡΕΜΟΣ Γ. - ΝΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΑΓ. - ΚΥΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Γ. - ΚΑΛΒΑΚΑΚΟΥ Β. - ΣΥΓΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ: ΖΕΚΚΟΣ Κ. - ΘΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ: ΚΙΤΣΑΝΗΣ Β.